

שוק ההון

בעלת מניות בזן טוענת שהנהלת החברה חתכה את הכיסוי הביטוחי ב-75%

בעל 164 מניות בבזן הגיש בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת ■ על פי הבקשה, יש סימנים מובהקים לכך שדירקטוריון בזן הפר לכאורה את חובת הזהירות ופעל ברשלנות חמורה כשהקטין את הכיסוי הביטוחי ממיליארד דולר ב-2022 ל-250 מיליון דולר ב-2023 ואילך ■ חוות דעת מומחה מעריכה את הנזקים שבזן תספוג ב-100 מיליון דולר לפחות

יורם גביון לעקוב

2025 • 07 ביולי • 09:16

אחד האירועים הדרמטיים במלחמה עם איראן היה פגיעת טילים במתקן של חברת בתי זיקוק (בזן) במפרץ חיפה. הטיל האיראני הרג שלושה מעובדי החברה, ועורר מחדש את הדיון הציבורי בשאלת הצורך של המשק בבית זיקוק מצד אחד, ובסיכון שכרוך במיקומו בלב אזור עירוני. הטיל שהשבית את פעילותו המלאה של בית הזיקוק לחודשים רבים, יעורר מעתה גם דיון משפטי בשאלה - עד כמה נערכה הנהלת בתי זיקוק לסיכון שנובע מהעובדה שזהו יעד מתבקש לאיום הטילים על ישראל, איום שהלך והתגבר בשנים האחרונות.

חברת מלטל בבעלות טל מלכה, המחזיקה ב-164 ממניותיה של בזן (93.4% +0.86%), הגישה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לגילוי ועיון במסמכי בזן. הבקשה היא צעד מקדים לקראת הגשת בקשה לתביעה נגזרת נגד החברה, הדירקטוריון ונושאי משרה בה.

חברת מלטל, שמייצגים עורכי הדין רונן עדיני, אפי שאשא ודר אלון ממושרד רונן עדיני ושות', סבורה שקיימים סימנים מובהקים לרשלנות חמורה מצד נושאי המשרה בבזן, שהביאו לקיצוץ דרמטי בכיסוי הביטוחי של החברה ביחס לסיכוני טרור ומלחמה.

מלטל קיבלה חוות דעת של השמאי ירון רומנו, ומעריכה שהפער בין היקף הכיסוי הביטוחי הקיים לבין העלויות בפועל של שיקום נזקי המתקפה האיראנית, עלול להסב לחברה נזקים כספיים כבדים ביותר. הטענה של מלטל להפרה לכאורה של חובת הזהירות ופעולה ברשלנות חמורה של נושאי המשרה בחברה, מתבססת על החלטתם להקטין את הכיסוי הביטוחי של החברה מ-1.0 מיליארד דולר כפי שמופיע בדו"ח השנתי של 2022, ל-250 מיליון דולר - לפי דו"ח החברה ל-2023.

בזן ציינה בדו"ח 2022, שלחברות בקבוצה פוליסה שמעניקה כיסוי מסוים נגד נזק פיזי ישיר (הפער בין הפיצוי שמעניקה המדינה באמצעות מס רכוש שמפצה על ערך השוק של המתקן שנפגע, לבין ערך הכינון שלו, כלומר: העלות האמיתית של שיקום הנזק) ונזק תוצאתי שנובעים מפעולות טרור ומלחמה. נזק תוצאתי הוא פגיעה שנגרמה לעסק כתוצאה ממעשה טרור או מלחמה, למשל השבתת פעילות ואובדן הכנסה. נזק תוצאתי מכוסה ע"י המדינה רק ביישובי ספר, שהמיקום של בית הזיקוק אינו כלול בו.

היקף הכיסוי בגין נזקי רכוש ונזק תוצאתי הוא מיליארד דולר לתקופת שיפוי של עד 30 חודשים. אלא שבדו"ח 2023 דיווחה בזן שרכשה פוליסה שמעניקה כיסוי מסוים לנזק פיזי ונזק תוצאתי שנובעים מפעולות טרור ומלחמה, ושהיקף הכיסוי הוא 250 מיליון דולר.

"בזן השמיטה את המילים 'נזקי רכוש'"

עורכי הדין של מטלטל הדגישו כי בזן השמיטה מתיאור הפוליסה שרכשה את המילים "נזקי רכוש", כך שלא ברור אם הנזק הרכושי שנגרם למתקני בזן במתקפה האיראנית מבוטח בפוליסה או לא. ב-2024 עמד הכיסוי הביטוחי על רבע מיליארד דולר בלבד, וכיסה אך ורק נזק תוצאתי.

השמאי ירון רומנו העריך בחוות דעתו, שנוכח הדיווח של בזן לבורסה כי נגרמו נזקים משמעותיים לתחנת הכוח של האתר, לבזן חשיפה משמעותית של עשרות מיליוני דולרים בהיקף הנזקים לרכוש. כך

שיהיו פערים משמעותיים בין הסכומים שתקבל ממס רכוש, לבין הסכומים שתוציא בפועל להחלפת הרכוש שניזוק.

מניית בזן

נוכח הדיווח של בזן לבורסה כי נגרמו נזקים משמעותיים לתחנת הכוח, לבזן חשיפה משמעותית של עשרות מיליוני דולרים בהיקף הנזקים לרכוש, כך שיהיו פערים משמעותיים בין הסכומים שתקבל ממס רכוש, לבין הסכומים שתוציא בפועל להחלפת הרכוש שניזוק
חוות דעתו של השמאי ירון רומנו

רומנו הסביר שלבזן לא היה כיסוי ביטוחי נגד נזק פיזי ישיר לרכוש בפוליסת נזקי מלחמה וטרור, ועל פי חוק מס רכוש וקרן פיצויים התשלום לנזקי רכוש ניתן רק על בסיס השווי הממשי של הרכוש ביום האירוע (כלומר הסכום שהיה משלם קונה מרצון עבורו) ולא עבור ערכי הכינון של הרכוש (כלומר החלפת הרכוש הישן שנפגע בחדש) כפי שקיים בפוליסות ביטוח של נזקי מלחמה.

הוא העריך בהתבסס על הפרסומים הפומביים והנזקים הכבדים שהסבו הטילים האיראניים, וכן נוכח העובדה שבזן קבעה השבתה של חמישה חודשים, הנזק הכללי לרכוש ואובדן רווחים יגיע ל-300-500 מיליון דולר. עוד העריך, כי חלק ניכר מנזק זה אינו מכוסה על ידי המדינה או הביטוח.

מתוך סכום זה, הנזק לרכוש מוערך ב-150-250 מיליון דולר. היות שמדובר ברכוש שבחלקו פועל שנים רבות, הרי שניתן להעריך שמס רכוש יישא ב-50% לכל היותר, כך ששיוותר פער של 75-100 מיליון דולר בגין הנזק לרכוש שבזן תצטרך לספוג מקופתה.

באשר לנזק התוצאתי, כלומר אובדן הרווחים, השמאי מעריך אותו בשלב ראשוני זה ב-150-250 מיליון דולר, ובהתחשב בעובדה שיש השתתפות עצמית של 30 יום ולאורכה של תקופת ההשבתה הצפויה,

גם במקרה זה תיתכן חשיפה של עשרות מיליוני דולרים שבזן תצטרך לספוג מקופתה.

סך הנזקים שלא מכוסים: 100 מיליון דולר

סך הנזקים שניתן היה לכסות בביטוח אך אינם מכוסים כראוי, בשל ההחלטה להקטין את סכומי הביטוח והיקפי הכיסוי, מוערכים בשלב ראשוני זה על יד השמאי ב-100 מיליון דולר, אם כי ייתכן שלאחר גילוי המסמכים יתברר שמדובר בנזק גבוה יותר.

רומנו ציין בחוות דעתו שבזן יכלה וצריכה הייתה לבטח את עצמה מפני מלוא הנזקים הישירים והעקיפים. לדבריו, אמנם לאחר 7 באוקטובר היה קושי לבטח מפני סיכוני מלחמה וטרור, אולם במועד שבו חודשה הפוליסה ב-2024 בעיה זו הצטמצמה והפרמיות ירדו משמעותית. רומנו כתב שמניסיונו, חברות בעלות רכוש בשווי גבוה או משומש, נוהגות לבטח את הפערים שאינם מכוסים על ידי חוק מס רכוש וקרן פיצויים. הוא הדגיש שהיעדר ביטוח רכוש נבע מהחלטה לא סבירה, בעיקר שמדובר בסטייה מסטנדרט שהיה נהוג בבזן בשנים קודמות.

"הקטנה משמעותית של הכיסוי הביטוחי היא בלתי סבירה בעליל ורשלנית בצורה קיצונית, נוכח העובדה שהסיכון של פגיעה צבאית מצד אחד מאויביה הידועים של ישראל כפי שהייתה איראן בכל התקופה הרלוונטית, היה סיכון ברור וידוע לכל מי שעניו בראשו"
טענות מלטל

מלטל ועורכי דינה סבורים שמדובר בגורם סיכון משמעותי שהנהלת החברה הקלה בו ראש, סתתה מסטנדרט התנהגות שהיא עצמה קבעה תקופה קצרה קודם לכן, וייתכן שמנהליה פעלו בניגוד להמלצת חלק מאנשי המקצוע שבהם נעזרה. כך היא והותירה את בזן ובעלי מניותיה בחשיפה לנזקי עתק, שלרוע המזל התממשו.

מלטל קובעת שהקטנה משמעותית של הכיסוי הביטוחי היא בלתי סבירה בעליל ורשלנית בצורה קיצונית, נוכח העובדה שהסיכון של פגיעה צבאית מצד אחד מאויביה הידועים של ישראל כפי שהייתה איראן בכל התקופה הרלוונטית, היה סיכון ברור וידוע לכל מי שעניין בראשו, כך שנושאי המשרה של החברה בהחלטתם להקטין דרמטית את הכיסוי הביטוחי של החברה אי שם במהלך 2023 נטלו סיכון עצום, לא אחראי ורשלני בצורה חמורה. זאת כשנושאי המשרה ידעו כי בעלי המניות מסתמכים על כך שהחברה מבטחת באופן מלא וראוי את כל נכסיה לכל נזק אפשרי.

מלטל מבקשת מבית המשפט להורות לבזן להעביר לעיונה את כל פוליסות הביטוח שלה, הרלוונטיות לכיסוי נכסים שנפגעו במתקפה האיראנית, וכן פוליסות שהיו בתוקף ב-2022-2023 על סכום של מיליארד דולר, את כל הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון שעסקו בביטוח נכסי החברה, את הפרוטוקולים של ישיבות דירקטוריון החברה או ועדות הדירקטוריון שעסקו בפגיעה בנכסיה כתוצאה מהמתקפה האיראנית והנזק הצפוי לחברה, כל חוות הדעת או הסקרים הביטוחיים שבזן קיבלה בנושא פוליסות הביטוח או בנוגע לכיסוי הביטוחי של נכסי ה ב-2022-2025 ואת התכתובות של בזן עם רשויות המדינה בנוגע לקבלת פיצויים בגין נזקי המתקפה האיראנית.

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

+ בז"ן

+ מניות

+ ביטוח

+ טרור

הצג עוד

דיוורים | מערכת | הנהלה | תנאי שימוש | רכשו מינוי |
ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו |
הצהרת נגישות

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ